

Dohoda o tranzitu ruského plynu přes Ukrajinu skončí. Slovensko se na to připravuje

[novinky.cz/clanek/ekonomika-dohoda-o-tranzitu-ruskeho-plynu-pres-ukrajinu-skonci-slovensko-se-na-to-pripravuje-40459903](https://www.novinky.cz/clanek/ekonomika-dohoda-o-tranzitu-ruskeho-plynu-pres-ukrajinu-skonci-slovensko-se-na-to-pripravuje-40459903)

Prodloužení smlouvy mezi Naftogazem a Gazpromem, jež vyprší na konci roku, Ukrajina nemá v plánu. Dosud přepravu umožňuje, aby se evropské země na výpadek ruského plynu mohly připravit, a to i přesto, že Gazprom za ni řádně neplatí.

Tok suroviny přes Velké Kapušany, ještě před pár lety klíčového bodu, odkud šlo do Evropy 40 procent její spotřeby plynu, klesl na zlomek. Z velké většiny jde o plyn určený pro Rakousko.

„Vzhledem k objemu dodávek, které Slovenský plynárenský průmysl (SPP) zajistil z různých zdrojů a naplněnou kapacitu v zásobnících s plynem, jsme připraveni zajistit jeho dodávky pro naše zákazníky i v případě mimořádné situace bez jakéhokoli omezení,“ řekl Novinkám Ondrej Šebesta, mluvčí SPP, největšího dodavatele plynu na Slovensku.

Expert: Z východu ruský plyn do Česka neproudí

Firma prodloužila spolupráci se společností BP a se společností ExxonMobil. „Uzavřeli jsme další kontrakty na nákup zemního plynu se společnostmi Shell, ENI a RWE,“ dodal.

Zkušenější a slavnější herci jsou náročnější. Stojí jen o role, kde je co hrát

Seznam Native

Odkud konkrétně na Slovensko v uplynulém roce plyn tekł a jaký byl podíl plynu ruského, odmítl mluvčí říci – prý jde o citlivé informace.

Země je plynovodem spojena nejen s Ukrajinou, ale i s Polskem, Maďarskem, Rakouskem a Českem. V nich je primárně tok suroviny nastavený ze Slovenska ven, lze ale využít i tok opačný, což se například v Lanžhotě, kde je předávací stanice, děje.

Prodej přes prostředníky

I když dohoda Gazpromu a Naftogazu na konci roku skončí, podle analytiků to automaticky neznamená, že pak už ruský plyn v Evropě nebude. Jen by se prodával přes prostředníky.

Mnozí z evropských obchodníků jsou na Ukrajině registrováni a na podzim uskladnili na Ukrajině 2,5 miliardy metrů krychlových plynu, který teď postupně dováží přes Velké Kapušany na Slovensko. „Předpokládám, že ukrajinský Naftogaz prodá některým z těchto obchodníků tranzitní kapacity. Obchodníci poté nakoupí plyn na rusko-ukrajinské hranici a sami ho dovezou do Evropy,“ popsal Novinkám analytik a jednatel společnosti JPX Ján Pišta.

Slováci nelenili a stavěli. Dnes otvírají plynovod, který pokryje jejich roční spotřebu

Paradoxně by tak tento plyn na evropských burzách mohl nakupovat i sám Gazprom a dál jej prodávat zákazníkům, s nimiž má smlouvy, například s Rakouskem až do roku 2040.

O prodeji přes třetí stranu mluvil i místopředseda slovenského regulačního úřadu Ján Klepáč. „Slyšel jsem o několika scénářích, například že by se prodej ruského zemního plynu uskutečnil prostřednictvím třetí strany. Domnívám se, že Rakousko bude tlačit na to, aby tranzit ruského plynu přes Ukrajinu pokračoval,“ upozornil Klepáč v rozhovoru pro slovenské Hospodárske noviny.

Podle něj musí Slovensko problém vyřešit během tohoto roku.

Plyn na Slovensku

Dodávky plynu na Slovensko zajišťuje největší slovenský dodavatel plynu státní podnik Slovenský plynárenský průmysl. Může využít dodávek především přes velký uzel ve Velkých Kapušanech na slovensko-ukrajinské hranici. Jde o tranzitní uzel, plynovod dále vede do Lanžhota na česko-slovenské hranici.

Plyn na Slovensko ale proudí i z Polska, tento plynovod je napojen na LNG zásobníky v Polsku a norský plyn. Byl otevřen v roce 2022. Není ale jasné, zda přes něj nějaký plyn na Slovensko nyní proudí.

Plynovodem je Slovensko spojeno i s Rakouskem a Maďarskem. Tyto plynovody byly určeny především k dopravě suroviny do těch zemí než z nich, je ale možné tok obrátit.

Aby ruský plyn šel přes prostředníka, má podle Pišty i nevýhody. Špatně se určuje, kolik plynu vlastně protéklo.

„Měření tranzitovaných objemů je dlouhodobý problém. Často zde docházelo ke sporům, kolik plynu bylo vlastně přepraveno. Pokud obchodníci nedostanou dostatečné garance, asi by do těch transakcí nešli,“ upozornil Pišta.

Vertikální koridor

Společnost Eustream, která přepravuje plyn na území Slovenska, se připojila k iniciativě Vertikální koridor, pomocí něhož může proudit plyn z několika zemí. Projekt umožní přepravu plynu z jihu na sever a naopak. Na Slovensko by tak v budoucnu mohl proudit plyn například z řeckého LNG terminálu a plyn

z Ázerbájdžánu. Projekty jsou ale zatím jen plánované.

Pišta upozornil, že právě Eustream, což je firma dodavatele SPP, bude na změně nejvíce trazit, protože menší množství přepravovaného plynu ho připraví o zisky, které z přepravy dosud měl. Většinu v Eustreamu drží přes SPP slovenský stát, podíl 49 procent má přes další firmu Evropský průmyslový holding Daniela Křetínského.

Gazprom Export se kvůli české firmě NET4GAS obrátil na arbitrážní soud

